

Originalas nebus siunčiamas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, <http://www.sam.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020-01-28 Nr. (10.2.3.4-412) 10-514

DĖL INFORMACIJOS APIE NAUJOJO KORONAVIRUSO SITUACIJĄ PASAULYJE IR TAIKOMAS PRIEMONES

Teikiame informaciją dėl 2020 m. sausio 29 d. Vyriausybės pasitarime numatyto svarstyti klausimo „Dėl koronaviruso 2019-nCoV plitimo situacijos“.

Epidemiologinė situacija

Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) ir Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (toliau – ELPKC) duomenimis, 2019 m. naujojo koronaviruso (toliau – 2019-nCoV) protrūkis, kilęs Uhano mieste, ir toliau plečiasi. Naujasis koronavirusas yra visiškai naujos struktūros koronavirusas, kuris niekada anksčiau nebuvo nustatytas žmonėms, todėl vakcinų nuo šios infekcijos nėra. Specifinio gydymo taip pat nėra, taikomas tik simptominis gydymas.

Patvirtinta, kad šis virusas perduodamas nuo žmogaus žmogui, tačiau siekiant įvertinti 2019-nCoV perdavimo būdus būtini papildomi epidemiologiniai duomenys.

2019-nCoV sukelta infekcija pasireiškia karščiavimu, sausu kosuliu, dusuliu, abipusiu plaučių uždegimu.

ELPKC praneša, kad nuo Uhane kilusio protrūkio pradžios, t. y. nuo 2019 m. gruodžio 31 d. iki 2020 m. sausio 28 d. iš viso laboratoriskai patvirtinta 4587 2019-nCoV sukeltos ligos atvejai, tarp jų 16 asmenų sveikatos priežiūros darbuotojų bei 106 mirties atvejai. Kinijoje užregistruoti 4 528 atvejai, pranešama apie sergančius asmenis už Kinijos ribų: Tailande (14), Taivane (7), Singapūre (5), Australijoje (5), Jungtinėse Amerikos Valstijose (5), Malaizijoje (4), Japonijoje (4), Pietų Korėjoje (4), Vietname (2), Kanadoje (2), Nepale (1), Šri Lankoje (1) ir Kambodžoje (1). Pirmieji atvejai Europoje: 3 koronaviruso atvejai nustatyti Prancūzijoje ir 1 Vokietijoje.

Visi, kurie susirgo 2019-nCoV infekcija ne Kinijoje, prieš tai lankėsi šioje šalyje, išskyrus vieną atvejį Vietname. Vietname patvirtintas pirmasis 2019-nCoV sukeltas ligos atvejis perduotas nuo žmogaus žmogui už Kinijos ribų.

Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) ir pavaldžių institucijų veiksmai rengiantis ir užkardant naujojo koronaviruso 2019-nCoV patekimą į Lietuvos teritoriją

Reaguojant į situaciją, 2020-01-27 surengtas SAM Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro posėdis, kuriame aptarta naujausia informacija dėl Kinijoje plintančio 2019-nCoV, esami ir planuojami veiksmai ruošiantis galimoms grėsmėms. Ekstremaliųjų situacijų operacijų centras įprastai aktyvuojamas kilus arba grėsiant ekstremaliajai situacijai. Šiuo atveju SAM ir pavaldžių įstaigų bei kitų institucijų atstovai (Užsienio reikalų ministerijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM) darbą pradėjo siekiant įvertinti galimas grėsmes ir numatyti veiksmus, jei tokios grėsmės ateityje pasitvirtintų.

Šiuo metu nuolat stebima naujausia oficiali ELPKC bei PSO teikiama informacija apie 2019-nCoV. 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę vykdomas informacijos apie įtariamus ir patvirtintus užkrečiamųjų ligų atvejus priėmimas. Visą parą užtikrinamas informacijos priėmimas ir perdavimas per Europos Sąjungos išankstinio įspėjimo ir reagavimo sistemą (IIRS), taip pat vykdomas informacijos apie ekstremalias visuomenės sveikatai situacijas, keliančias tarptautinį susirūpinimą, rinkimas, vertinimas ir jos perdavimas PSO per Nacionalinį Tarptautinių sveikatos priežiūros taisyklių koordinavimo centrą.

Informacija teikiama visuomenei per Sveikatos apsaugos ministerijos, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC), Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro (toliau – ULAC), Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centro interneto svetainės, žiniasklaidos priemonėse (interviu radijas, televizijos, naujienų portalai ir t.t.).

Informacija apie 2019-nCoV teikta savivaldybių gydytojams, asmens sveikatos priežiūros įstaigoms raginant sustiprinti pasirengimą ligonio, įtariamo sergant pavojinga užkrečiamąja liga, priėmimui, diagnozavimui, gydymui, atnaujinta informacija bus teikiama ir toliau. Šiuo metu taip pat vertinamas asmens sveikatos priežiūros įstaigų turimos ir Valstybės medicinos rezerve esančios asmeninių apsaugos ir kitų priemonių atsargos.

Naujausia tarptautinių organizacijų (ELPKC, PSO, Jungtinių Amerikos Valstijų Ligos prevencijos ir kontrolės centro) informacija teikiama VĮ Lietuvos oro uostui, Klaipėdos valstybiniam jūrų uostui, jiems nuolat teikiamos konsultacijos. Artimiausiu metu bus kreipiamasi į Valstybės sienos apsaugos tarnybą dėl galimų veiksmų dėl atvykstančiųjų žemės transportu srautų bei galimybės šiems asmenims suteikti informaciją. NVSC planuoja vykdyti Vilniuje veikiančių tarnybų atstovų ir orlaivių įgulos mokymus.

Nuo 2020-01-25 visuose trijuose Lietuvos oro uostuose bei Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste budi NVSC specialistai. Jie aktyviai konsultuoja Kinijoje keliavusius asmenis. Asmenims, keliavusiems į Kiniją ir per 14 dienų po kelionės pajutus simptomus, kurie artimi gripo simptomams, rekomenduojama kreiptis į gydymo įstaigą, tačiau ne vykstant patiems, bet telefonu. Įtarus galimą atvejį, toks asmuo būtų transportuojamas į VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų Infekcinių ligų centrą, kur jis būtų izoliuojamas, taikant griežtas infekcijų kontrolės priemones.

Numatomi veiksmai, nustačius viruso patekimo atvejį, ir priemonės, kurios būtų taikomos tolesnio viruso plitimo šalyje suvaldymui

Vilniaus oro uoste nusileidus lėktuvui, kuriame yra keleivis, įtariamas sergant 2019-nCoV sukelta infekcija būtų vykdomi veiksmai, numatyti Valstybės įmonės Lietuvos oro uostų Vilniaus filialo veiksmų, užtikrinant medicininę-karantinę kontrolę, kai yra įtariamas užkrečiamosios ligos atvejis, protrūkis, tarša ar kitas biologinės kilmės įvykis orlaivyje ar oro uoste teritorijoje, plane.

Planas buvo peržiūrėtas 2019 m., pakeistas ir papildytas. Taip pat 2019 m. gruodžio mėn. Vilniaus oro uoste organizuotos didelio masto funkcinės pratybos, apjungusios 14-os institucijų atstovų veiksmus. Iš viso pratybose dalyvavo apie 250 žmonių. Pratybų metu imituota situacija, kad oro uoste nusileidžia orlaivis, kuriame galimai yra ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantis asmuo. Pratybose praktiškai patikrintas parengtų veiksmų planų tinkamumas tikslui pasiekti.

Atkreipiame dėmesį, kad visi orlaiviai su juose esančiais įtariamais užkrečiamosiomis ligomis sergančiais asmenimis privalo būti nukreipti į valstybės įmonės Lietuvos oro uostų Vilniaus filialą nepriklausomai nuo to, ar jų paskirties oro uostas buvo kitas oro uostas. NVSC nuolat gauna paros skrydžių tvarkaraščius, vertina iš kurių teritorijų atvyko orlaiviai. Pagal tai vertinama rizika visuomenės sveikatai, esant poreikiui renkama orlaivio keleivių kontaktinė informacija, siekiant nustatyti sąlytį turėjusius asmenis. Jeigu orlaivyje būtų nustatytas galimai 2019-nCoV užsikrėtęs asmuo, būtų organizuojamas tokio asmens transportavimas ir hospitalizavimas VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų Infekcinių ligų centre.

Patvirtinus 2019-nCoV atvejį Lietuvoje, pacientų izoliavimui būtų taikomos griežtos infekcijų kontrolės priemonės, taip pat būtų atliekamas sąlytį turėjusių asmenų nustatymas ir informacijos teikimas, bei taikomos kitos kontrolės priemonės, atsižvelgiant į naujausią žinomą informaciją ir tarptautines rekomendacijas.

Identifikuotini didžiausi rizikos veiksniai ir grėsmės, reikiamos priemonės

ELPKC 2020-01-26 atlikto rizikos vertinimo duomenimis šiuo metu pasaulyje:

- galimas 2019-nCoV protrūkių poveikis yra didelis;
- tikėtinas tolesnis pasaulinis plitimas;
- šiuo metu ES/EEE piliečiams, gyvenantiems Uhane, Hubei provincijoje, Kinijoje tikimybė užsikrėsti yra vidutinė;
- yra didelė įvežtinių atvejų tikimybė (Azijos) šalyse, į kurias atvyko daugiausiai žmonių iš Uhano, Hubei provincijos;
- 2019-nCoV įvežimo į Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės (ES / EEE) šalis rizika yra **vidutinė**;
- Jeigu ES / EEE šalyse nustatytiems įvežtiniais atvejams laiku bus taikomos griežtos infekcijų prevencijos ir kontrolės priemonės, tokiu atveju tolesnio plitimo tikimybė bendruomenėje yra **žema**;
- Laiku nenustačius įvežtinio atvejo ES / EEE šalyse bei netaikant tinkamų infekcijų prevencijos ir kontrolės priemonių, poveikis būtų didelis, tokiu atveju tolesnio plitimo tikimybė bendruomenėje vertinama kaip **labai didelė**.

Siekiant užkirsti kelią tolesniam nuolatiniam infekcijos plitimui bendruomenėje ir sveikatos priežiūros įstaigose ES / EEE šalys turėtų užtikrinti, kad nustatytiems 2019-nCoV atvejams laiku būtų taikomos griežtos infekcijų prevencijos ir kontrolės priemonės. Šiuo metu informacijos apie tinkamas infekcijų prevencijos ir kontrolės praktikos gaires yra nedaug. Atsižvelgiant į tai, kad Uhano sveikatos priežiūros personalas užsikrėtė nuo ligonių, griežtai rekomenduojama taikyti infekcijos kontrolės priemones asmens sveikatos priežiūros įstaigose:

- ligonių kohortavimas;
- taikyti standartines ir per orą su lašeliais kontrolės priemones ASPĮ;
- pacientai talpinami į palatas su neigiamu slėgiu;
- kvėpavimo takų apsaugos priemonių taikymas sveikatos priežiūros specialistams (FFP2 arba FFP3 respiratoriai) atliekant pacientams aerozolius generuojančias procedūras;
- medicininės kaukės rekomenduojamos pacientams, kurie kosėja ir čiaudėja, kad sulaikytų su lašeliais viruso pasklidimą aplinkoje. Atkreiptinas dėmesys, kad kaukės viruso nesulaiko ir tuo pačiu neapsaugo nuo užsikrėtimo, jei yra artimas kontaktas.

PSO generalinio direktoriaus 2020 m. sausio 22-23 d. dėl 2019-nCoV sušauktas Tarptautinių sveikatos priežiūros taisyklių Ekstremalių situacijų komitetas pateikė rekomendacijas Šalims narėms vykdyti pasirengimą, apimančią aktyvią stebėseną, išankstinį atvejų aptikimą, ligonių izoliavimą, atvejų valdymą, asmenų, turėjusių sąlytį su ligoniais sekimą, tolesnio 2019-nCoV infekcijos plitimo prevenciją bei dalijimąsi duomenimis su PSO vadovaujantis Tarptautinėmis sveikatos priežiūros taisyklėmis. Šalys turėtų ypatingai daug dėmesio skirti infekcijos plitimo žmonių tarpe mažinimui, antrinio bei tarptautinio plitimo prevencijai ir prisidėti prie tarptautinio atsako per tarpsektorinį bendradarbiavimą, gerinant žinias apie virusą ir ligą bei tobulinant mokslinius tyrimus.

Lietuvoje planuojama ir toliau stebėti 2019-nCoV epidemiologinę situaciją pasaulyje, teikti atnaujintą tarptautinių institucijų (PSO ir ELPKC) oficialiai platinamą informaciją sveikatos

priežiūros įstaigoms, visuomenei, žiniasklaidai. Šiuo metu yra išverstos PSO ir ELPKC rekomendacijos (Laikinojo pranešimo apie patvirtintus ir tikėtinus 2019-nCoV atvejus forma, 2019-nCoV atvejo apibrėžimas epidemiologinės priežiūros vykdymui, Kriterijai atvejo laboratoriniam ištyrimui dėl 2019-nCoV), kurios bus adaptuotos Lietuvai.

Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija yra ėmusis veiksmų įsigyti reikalingiems reagentams 2019-nCoV nustatyti, jie turėtų pasiekti artimiausiomis dienomis.

NVSC vėrtina žmogiškųjų išteklių ir įrangos poreikį, jeigu Pasaulio sveikatos organizacija paskelbtų tarptautinio masto ekstremalią visuomenės sveikatai situaciją.

Pasirengimas reaguoti į galimus melagingos informacijos sklaidimo atvejus

Situacija dėl susirgimų, sukeltų 2019-nCoV, Kinijoje yra stebima bei vertinama koordinuotai per tarptautines organizacijas – PSO ir ELPKC. Teikiant informaciją Lietuvoje, remiamasi tarptautinių organizacijų rekomendacijomis, informacijos sklaida yra koordinuota ir suderinta.

Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

